

Måne og Sol og PlayStation

Referat fra filosofisk samtale med 20 barn, alder 10 – 13 år.

Alle barna satt i ring. For de fleste var det første gang de deltok i filosamtale. Vi hadde valgt en litt ”forførende” start før vi gikk inn på selve samtalen.

Samtalelederen startet med å ikke si noe, bare sitte stille til alle så på han – og så klappet han en rytme. Gjett hva som skjedde? Alle barna klappet den samme rytmen. Samtalelederen klappet en gang til, og det samme skjedde. Så spurte Samtalelederen: – Hvorfor klapper dere?

Flere: – Fordi vi er vant til det! – Fordi jeg ikke hadde noe annet å gjøre. – Hadde vært rart å IKKE klappe... – Vi konsentrerer oss ved å klappe når vi øver. – Når vi er urolige på øvelser, klapper dirigenten og vi klapper også.

Samtalelederen: – Er det å klappe en kode dere kjenner? Alle: - Ja!

Nå hadde vi alle med, konsentrert og vi tok for oss en sang alle kunne utennat; Måne og Sol, Skyer og Vind. En jente sa fram første strofe, en annen ble spurt: – Hva handler denne strofen om? – Å takke Gud og Gud skaper svarte hun. Alle var enige i svaret. På samme måte tok vi for oss andre strofe. Alle var enige i at den handler om At Jesus stod opp fra de døde. Så gjorde Samtalelederen det vanskelig for barna ved å spørre om hva som er viktigst, et komparativt grep som tvinger fram nye tanker.

Samtalelederen: – Hva er viktigst, å takke for Himmel og Jord eller for at Han stod opp? Barna hoppet i det og forsøkte å finne svar: - For hvis Gud ikke hadde skapt Himmel og Jord, ville ikke vi hatt noe sted å bo. – Hvis Gud ikke hadde skapt Jorda ville ikke Jesus vært til.... (Det var tydelig at de trengte litt hjelp for å komme videre.) Samtalelederen: Er første strofe en betingelse for andre strofe?

Barna unisont: - Ja!

Samtalelederen: – Er det viktigere å takke for Himmel og Jord enn for at Jesus døde?

Ett barn: - Nei!

En annen: - At Jesus dør og står opp er viktigere, for ellers kunne vi ikke komme til Himmelen.

En tredje: – Men Gud skapte jo Himmelen i første strofe? Ehhh hjelp meg da...

En fjerde: - Det som står i andre er viktigere enn det som står i første. Fordi, for eksempel en Play Station til å spille på er en aktivitet, og å gå i kirken og komme til himmelen – av de to er det viktigst å gå i kirken!

Samtalelederen: – Hva har Play Station med første strofe å gjøre?

Andre jente: – At Gud skapte Himmel og Jord er liksom Play Station og at (fjerde jente) går i kirken har sammenheng med at Jesus døde og stod opp selv om Jesus ikke skapte Himmel og Jord.

Fjerde jente: - Gud skapte mennesket og evnen til å skape PlayStation, men det er viktigere å gå i kirken. Mange barn samtidig til Samtalelederen: - Du stiller så mange vanskelige spørsmål og burde forstå bedre, vi forstod hva (fjerde jente) mente med Play Station!

Samtalelederen: – Kjenner dere sangen godt, ja eller nei?

Flere barn: - Si ja, ellers får vi flere spørsmål! – Ja! – Ja, tror det...

En jente våget seg utpå: - Nei, for hvis ikke vi kan gi en forklaring på versene, hvordan kan vi da kjenne sangen?

En annen jente: - Men jeg kan jo sangen og synger den men kan ikke svare på spørsmålene!

Flere barn: - Vi er ikke filosofer!

Samtalelederen: – De voksne har fortalt at dere snakker om sangene på øvelsene.

Barna: - Ja, men ikke sånn! For eksempel oversetter vi fra engelsk til norsk.

Filosofisk samtale (illustrasjonsfoto), deltakerne sitter i ring og lytter nøye til den som snakker.

Samtalelederen velger et nytt og litt enklere grep:

– Hva er likt i første, andre og tredje strofe?

Flere barn: - At vi takker Gud!

Samtalelederen: – Har dere skjønt mer av sangen nå?

Velg MER, MINDRE eller USIKKER. Barna tenkte seg om, 12 valgte ”mer”, ingen valgte mindre og tre valgte ”usikker”.

Samtalelederen til en av dem: – Hvorfor vet du mer?

– Nå har vi snakket mye om den sangen, har ikke gjort det sånn før.

Tiden er ute og det er på tide med evaluering av samtalen.

Samtalelederen: Hva synes dere om måten å samtale på?

– Nytt og vanskelig, - mye fnising og vanskelig å høre,

- Hver gang jeg skulle si noe valgte du en annen,

- Det har vært vanskelig når du har stilt så mange spørsmål for det var på en måte som du ikke ga deg før du fikk et svar fra meg!

Samtalelederen: Er vanskeligheten god eller dårlig?

– Begge dele, bra at du spør men vanskelig å ikke kunne svare!

Metasamtale med de voksne tilhørerne etter samtalen med barna:

Samtalelederen: I stedet for å spørre ”Er Gud viktig?” ba jeg barna å rangere. En rangering er ofte ikke mulig eller teologiske meningsfullt, men er filosofisk meningsfullt fordi vi tvinges til å kategorisere Gud / Jesus / Den Hellige Ånd. Vi får barna til å sette tro opp mot viten. Filosofien forholder seg til troen ut fra språk og begreper. Barna må bruke språket til å forholde seg til sin tro. Samtalene er god men uvant trening for trosutvikling. Ingen av barna klaget over at de fikk vondt i hodet i samtalen om Måne og Sol, å få vondt i hodet fordi de tenker hardt er vanlig men går over straks samtalen er over. Å trene fysisk gjør også vondt men gjør kroppen godt. De voksne som lyttet til bet seg merke i at barna ble frustrert over å ikke finne svar, de er vant til fra skolen å avgi svar og få bekreftet ”riktig” / ”galt” fra læreren. De er i liten grad vant til å begrunne svarene sine ut fra egne tanker.

